

Harmonisatie afvalbeleid hoogbouw

Inleiding

Het afvalbeleid en de afvalstoffenheffing bij de hoogbouw verschillen binnen de gemeente. In het Gelders Eiland rekenen inwoners per keer af dat zij een vuilniszak in een ondergrondse container gooien (diftar). In de voormalige gemeente Zevenaar is er een combinatie van bovengrondse, inpandige en ondergrondse rolcontainers, maar zonder diftar. In Zevenaar betalen hoogbouwbewoners nu een vast tarief, waarbij een korting geldt voor eenpersoonshuishoudens. Om het verschil tussen hoogbouw en laagbouw in Zevenaar gelijk te trekken zijn twee hoofdkeuzes te maken:

1. Wel of geen gedifferentieerde tarieven (diftar)?

Diftar in de hoogbouw betekent dat inwoners via de registratie met een afvalpas betalen voor het aantal keer dat zij een afvalzak in een container gooien. Inwoners hebben daardoor invloed op de hoogte van hun afvalstoffenheffing. Dit draagt bij aan de VANG doelstelling (minder restafval per inwoner), omdat inwoners een financiële prikkel hebben om hun afval beter te scheiden.

Voor het invoeren van diftar moeten passen, paslezers en beheerssoftware aangeschaft worden. De kans op bijplaatsingen neemt toe door diftar, hierdoor is meer handhaving nodig. Bij de invoering van diftar in 2013 in de voormalige gemeente Rijnwaarden is dit effect van extra bijplaatsing echter vrijwel uit gebleven.

2. Welk inzamelmiddel: bovengrondse of ondergrondse containers?

De huidige bovengrondse containers zijn niet van een passensysteem te voorzien. Als gekozen wordt voor diftar (hoofdkeuze 1) dan zijn nieuwe containers in de voormalige gemeente Zevenaar nodig. Nieuwe containers kunnen zowel boven- als ondergronds met een passensysteem worden geleverd.

Bovengrondse containers zijn makkelijker te plaatsen dan ondergrondse, omdat de ondergrondse infrastructuur zoals kabels, leidingen en riolen geen rol spelen bij de locatiekeuze. Maar ondergrondse containers hebben een grotere capaciteit 5m³ t.o.v. circa 1m³, hierdoor hoeven zij minder vaak geleegd. Ondergrondse containers nemen daarnaast bovengronds minder openbare ruimte in.

Beoogd effect

- Met het invoeren van diftar wil het college realiseren dat de hoogbouw in Zevenaar het restafval beter gaat scheiden, waardoor een stap richting de VANG doelstelling wordt gezet.
- Het wegnemen van de beleidsongelijkheid tussen hoogbouw en laagbouw in Zevenaar en daarmee het gelijktrekken van het inzamelsysteem en de afvalstoffenheffing bij de hoogbouwaansluitingen.

Uitgangspunten

Door de scenario's tegen de "afvaldriehoek" aan te houden (figuur 1), is de impact van de gekozen instrumenten inzichtelijk in termen van: kosten, service aan inwoners, milieu en afvalbeleid. In de beoordeling van scenario's voor harmonisatie van het beleid zijn twee uitgangspunten doorslaggevend:

Figuur 1 De afvaldriehoek

1. De gemeente wil met het wegnemen van de beleidsongelijkheid een gelijk beleid (en als gevolg daarvan een gelijk afvalstoffentarief) binnen de hele gemeente voor de hoogbouw bereiken¹.
2. Diftar leidt tot betere afvalscheiding en levert daarmee een bijdrage aan het behalen van de VANG doelstelling. Het bijdragen aan de VANG doelstelling is een uitgangspunt voor de beoordeling van de scenario's².

Raakvlak met andere projecten

1. De gemeente doet een proef met GFT inzameling in de hoogbouw in het Gelders Eiland. De resultaten van de evaluatie worden eind 2019 verwacht. Die resultaten hebben echter geen invloed op de nu voorliggende keuzes.
2. In de aanbesteding van de aanschaf van containers kan gelijk de vervanging van de oude containers in het Gelders Eiland worden meegenomen. Net als de vervanging van de (ondergrondse) glascontainers in de gemeente.

Vergelijking Scenario's

Om het afvalinzamelsysteem voor de hoogbouw te harmoniseren zijn verschillende scenario's denkbaar:

Scenario 0	De huidige situatie houden met beleidsongelijkheid in Diftar en een verschillend containerbestand.
Scenario 1	Diftar in de hoogbouw afschaffen (Gelders Eiland) en het huidige containeraanbod zoals dit nu in Zevenaar is, behouden
Scenario 2	Ondergrondse containers met diftar (passensysteem) zoals nu op het Gelderse eiland in gebruik is.
Scenario 3	Bovengrondse containers met diftar (passensysteem)

Uitwerking van de scenario's

Scenario 0 Huidige situatie/nul situatie

De huidige situatie voldoet niet aan de uitgangspunten. Het beleid van de hoogbouw in het Gelderse Eiland verschilt zowel in diftar als in containers met de situatie in Zevenaar. Bovendien is er een beleidsongelijkheid in de afvalstoffenheffing tussen laagbouw met Diftar en hoogbouw in Zevenaar

¹ Document: Harmonisatie afvalbeleid 2020 Montferland Rijnwaarden Zevenaar versie 21-9

² Zie meerjarenbegroting 2019-2022 doel 7.3

zonder Diftar. De huidige situatie voldoet dus niet aan de twee beleidsuitgangspunten en de uitwerking dient alleen als nul situatie om de overige scenario's te beoordelen.

Scenario 1 Diftar in de hoogbouw afschaffen (Gelders Eiland) en huidige situatie in Zevenaar behouden

De huidige betonnen cocons blijven op hun huidige locaties en in het Gelderse Eiland komt de registratie van afvalpassen te vervallen. De hoogbouwbewoners in de gehele gemeente betalen een vast tarief, waarbij een korting geldt voor eenpersoonshuishoudens. De diversiteit in containers tussen Zevenaar en het Gelders Eiland blijft zoals deze nu is.

Scenario 1 voldoet niet aan de uitgangspunten: Diftar en gelijk containerbeleid. De afvalstoffenheffing in dit scenario is wel geharmoniseerd.

Scenario 2 Ondergrondse containers met Diftar

Het afval in ondergrondse containers is onder de grond opgeslagen en daardoor grotendeels uit het zicht. De inworp opening is lager dan bij bovengrondse containers waardoor ze beter rolstoeltoegankelijk zijn. Ondergrondse containers beperken de kans op stank en ongedierte.

De plaatsing van ondergrondse containers is afhankelijk van boven- en ondergrondse infrastructuur. De capaciteit van een ondergrondse container is ongeveer viermaal zo groot als een bovengrondse container, waardoor inzamelkosten lager zijn. De bijbehorende investering is € 655.000,-.

Scenario 2 voldoet aan de uitgangspunten: Diftar, containerbeleid en beleidsgelijkheid

Scenario 3 Bovengrondse containers met Diftar

De huidige bovengrondse containers zijn niet geschikt voor een passensysteem. Nieuwe bovengrondse containers zijn wel uit te voeren met een diftar passensysteem. Hierbij gaat de klep pas open als een pas is aangeboden. De afvalstoffenheffing is met deze oplossing voor alle bovenbouw bewoners gelijk (diftar). Voor de aansluitingen met een in pandige container, moet een maatwerkoplossing worden gevonden of buiten een alternatieve locatie gezocht voor een bovengrondse container. De bovengrondse containers hebben een vergelijkbare capaciteit als de bestaande cocons. De investering in de containers is € 310.000,-.

Scenario 3 voldoet aan de uitgangspunten: diftar, containerbeleid en beleidsgelijkheid

Indicatie van jaarlijkse kosten per scenario

Naast de investeringskosten verschillen de scenario's in de verhouding tussen inzamel- en verwerkingskosten. Hierin bepaalt het volume van de container de inzamelfrequentie en de daarbij horende inzaamkosten.

Diftar heeft invloed op de te verwachten verwerkingskosten, omdat onder andere uit de ervaringen in het Gelders Eiland blijkt dat inwoners die per lediging betalen hun afval beter gaan scheiden (ca. 35% betere afvalscheiding³). De kosten voor het verwerken van restafval zijn aanzienlijk hoger dan de kosten voor de verwerking van grondstoffen, zoals plastic, papier, glas en gft.

De scenario's met diftar hebben beheerskosten voor het pasmanagement, verhelpen van verstoringen en het handhaven op bijplaatsingen. In bijlage 1 zijn de belangrijkste brongegevens weergegeven.

Investering	Scenario Ondergrondse containers met Diftar	Scenario Bovengrondse containers met Diftar
Containers	€ 630.000,00	€ 300.000,00
Advies/projectkosten	€ 25.000,00	€ 10.000,00
	€ 655.000,00	€ 310.000,00

Tabel 1 vergelijking scenario's op basis van investering

De exploitatiekosten per scenario in verhouding tot de huidige situatie:

Toename exploitatiekosten		
Jaarlijkse kosten per scenario	Scenario 2 Ondergrondse containers met Diftar	Scenario 3 Bovengrondse containers met Diftar
Kapitaallast	€ 68.650,00	€ 35.500,00
verwerkingskosten	€ -34.580,00	€ -34.580,00
Inzaamkosten	€ -22.430,00	€ -
Beheerskosten	€ 35.000,00	€ 35.000,00
	€ 46.640,00	€ 35.920,00

Tabel 2 vergelijking scenario's op basis van toename exploitatiekosten

³ In het Gelders Eiland (met diftar) bieden inwoners 50% minder restafval aan dan in Zevenaar(zonder diftar). De verwachting is dat dit effect lager zal zijn in Zevenaar door de stedelijkheidsklasse.

Afweging scenario's

De scenario's zijn op kwalitatieve criteria te beoordelen en te vergelijken. In het onderstaande overzicht zijn de 3 scenario's afgezet tegen de huidige situatie om een indicatie te geven of het scenario ten opzichte van de huidige situatie verbetert of verslechtert.

		Scenario 0 Huidige situatie	Scenario 1 Geen Diftar in de hoogbouw	Scenario 2 Ondergrondse containers met Diftar	Scenario 3 Bovengrondse containers met Diftar
Afvalbeleid	Beleidsgelijkheid hoogbouw	0	0	+	+
	Iedereen diftar	0	-/-	+	+
Service	Kans op stank/ongedierte	0	0	+	0
	Straatbeeld	0	0	++	0
	Rolstoel toegankelijkheid	0	0	+	0
Milieu	VANG	0	-	+	+
Kosten	Investering	0	0	-/-	-
	Inzamelkosten	0	0	+	0
	Verwerkingskosten	0	-	+	+
	Beheerskosten	0	0	-	-

legenda	
veel beter	++
beter	+
blijft gelijk	0
slechter	-
veel slechter	-/-

Conclusie en advies

Op basis van jaarlijkse kosten en de kwalitatieve beoordeling komt het Scenario 2 Ondergrondse containers met Diftar overtuigend het beste uit de vergelijking. In dit scenario stijgen de jaarlijkse kosten van €145.800,- naar €192.440,- voor de inzameling van restafval bij de hoogbouw aansluitingen. De dekking van de gestegen jaarlijkse kosten van € 46.640,- vindt via de reguliere begroting plaats.

Bijlage 1 gebruikte kengetallen

	huidig	
aantal huidige containers		80
aantal ondergrondse containers		63
verwerkingskosten p ton restafval	€	130,-
Restafval huidige situatie in ton		760
huidige inzamelkosten	€	47.000,-
besparing restafval door diftar		35%
ondergronds kosten per lediging		15
frequentie ondergronds 26 weken per jaar		26
aanschaf ondergrondse container	€	8.000,-
Buitenbak	€	2.000,-
aanschaf bovengrondse container	€	3.750,-
afschrijvingstermijn containers in jr.		10
fte	€	70.000,-